

Voorganger: ds. Bert de Wit

Schriftlezing: Lucas 10:25-37 (Bijbel in Gewone Taal)

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus – thuis en hier in de kerk,

Het ligt er aan vanuit welke positie je kijkt. Als je naar een gebrandschilderd glas kijkt, dan maakt het uit waar je staat: buiten of binnen. Van buiten lijken alle glas-in-loodramen op elkaar. Maar binnen zie je het verschil. Dan zie je wat dit ene raam laat zien.

Als er gewoon vensterglas in het raam zit, dan maakt het niet zoveel uit of je binnen of buiten staat. Want daar kijk je dwars doorheen, welke positie je ook inneemt.

Maar mensen zijn niet van vensterglas. Soms gaan we met elkaar om alsof dat wél zo is. Dan kijken we dwars door iemand heen, alsof die er niet is. Dan zien we die ander niet. We zien misschien wel de buitenkant – zoals je ook wel het raam ziet als je naar buiten kijkt – maar we zien niet wat die ander voorstelt, wie die ander in wezen is. Daar krijgen we geen beeld van.

Daarom is het goed om eens van positie te veranderen. Om elkaar eens van een andere kant te bekijken. Bijvoorbeeld, door je in de positie van die ander te verplaatsen. Als je dat kunt opbrengen, dan ga je anders kijken. Dan wordt het gordijn van vooroordelen opzij geschoven. En dan pas komt die ander echt in beeld. Dan krijgt die een gezicht. Dan kun je elkaar aankijken en elkaar leren kennen.

In de gelijkenis die Jezus vertelt, over die Samaritaan, gebeurt ook zoiets. Je wordt als luisteraar ongemerkt in een andere positie geplaatst. Aan het einde kijk je door andere ogen naar hetzelfde. En dan gebeurt er wat met je.

Het begint met die wetsleraar die Jezus een vraag stelde. Hij wilde Jezus iets verkeerd laten zeggen. Hij wilde laten zien dat Jezus niet te vertrouwen was. Zo keek hij dus naar Jezus, met wantrouwen. Maar hij stelde hem wel een interessante vraag: ‘Wat moet ik doen om het eeuwige leven te krijgen?’

‘Het eeuwige leven...’

Wat zou die wetgeleerde zich daarbij hebben voorgesteld?

Waarschijnlijk niet datgene wat wij vaak denken. Wij denken bij ‘eeuwig’ vaak aan een tijd waar geen einde aan komt. En bij ‘eeuwig leven’ aan het leven na dit leven. Als dat zou kloppen, dan zou de wetsleraar willen weten hoe hij in de hemel kon komen. ‘Wat moet ik doen om de hemel te verdienen?’ Maar ik vermoed dat hij het zó niet bedoelde. Want hij was een Wetgeleerde. Die Wet was de Torah, de Bijbel, het Oude Testament. In het Oude Testament betekent ‘eeuwig’ namelijk níet een tijd waar geen einde aan komt. ‘Eeuwig’ geeft geen tijdsduur aan, maar een kwaliteit.

God wordt in het Oude Testament vaak ‘de Eeuwige’ genoemd. ‘Eeuwig’ betekent dat het iets van God is. Eeuwig leven is leven met God, zoals God het heeft bedoeld.

Die eeuwigheid ként geen tijd. God is niet onderworpen aan de tijd. De tijd is door God geschapen. God zelf staat boven de tijd. Eeuwig leven overstijgt de tijd. Dat kan niet stuk. Daar heeft zelfs de dood geen vat op.

De wetsleraar vraagt dus niet wat hij moet doen om in de hemel te komen. Hij vraagt hoe hij hier en nu moet léven. En dan zodanig leven, dat het ‘eeuwig’ mag worden genoemd. Hoe moet ik leven zodat het goed is in Gods ogen? ‘Wat moet ik doen om het eeuwige leven te krijgen?’

Het grappige is, dat de wetsleraar zelf het antwoord geeft op zijn vraag. Wat hij moet doen om het eeuwige leven te leven? Dan moet je bovenal God liefhebben met alles wat je in je hebt. En van je medemens moet je evenveel houden als van jezelf. Eeuwig leven is dus liefhebben. Als je liefhebt, dan krijgt je leven eeuwigheidswaarde. Dan kan het niet meer stuk. Dan leef je met God. Dan leeft de Eeuwige in jou!

En als dat zo is, dan kunnen andere mensen dat aan jou zien. Als je liefhebt dan moet dat te zien zijn. Je zou eeuwig leven kunnen vergelijken met gebrandschilderd glas. Een leven zonder liefde is als vensterglas. Dat is een leeg leven. Daar zie je niets in, je kijkt er dwars doorheen. Liefde geeft kleur aan je leven. Liefde is het zonlicht dat door gebrandschilderd glas valt. Door het zonlicht verschijnt het beeld dat in dit glas gebrand is. Zo verschijnt door de liefde het beeld van de Eeuwige in een mens. Gods beeld en gelijkenis. Je kunt iets van God zien in mensen die liefhebben. Zulke mensen worden vensters op de hemel.

Maar dat ziet de wetsleraar nog niet. Hij weet niet goed raad met zijn eigen antwoord op zijn eigen vraag. Dat komt doordat hij Jezus nog steeds niet vertrouwt. Zelfs als Jezus hem gelijk geeft vertrouwt hij hem niet. Dus vertrouwt hij eigenlijk zichzelf niet. 'Wie is mijn medemens dan?' vraagt hij. 'Wie moet ik dan liefhebben als mijzelf?' Hij zet zijn hakken in het zand. Hij wil zich niet van zijn stuk laten brengen. Hij klampt zich vast aan zijn eigen gelijk.

Maar Jezus gaat niet touwtrekken met de wetsgeleerde. Hij doet geen enkele moeite om gelijk te krijgen. In plaats daarvan vertelt hij een verhaal. Het is een gelijkenis: wat in het verhaal wordt verteld 'lijkt' op iets anders. Het vertoont 'gelijkenis' met een andere werkelijkheid. Die andere werkelijkheid is het koninkrijk van God – Gods werkelijkheid. Je zou ook kunnen zeggen: het eeuwige leven. Het verhaal hebben we vandaag al een paar keer gehoord en gezien: een man wordt beroofd, in elkaar geslagen en zwaar gewond achtergelaten langs de weg. Er komen mensen voorbij - een dominee, een priester en een ongewenste vreemdeling. Wie vertoont het meest gelijkenis met de Eeuwige? In welke van die personages leeft de Eeuwige? Door wie zie je de liefde schijnen?

Jezus stelt die vraag nog weer een beetje anders: 'Wie was de medemens van de man die overvallen werd?' Met die vraag laat Jezus de wetsleraar vanuit een andere positie kijken. De wetsleraar had gevraagd: 'Wie is mijn medemens?' Een vraag vanuit het perspectief van een hulpverlener. Ik moet mijn medemens helpen. Daar zijn er veel te veel van, dus vraag ik: wie zijn mijn medemens? Jezus draait dat perspectief om. Hij laat de wetsleraar kijken vanuit het perspectief van de hulpbehoevende. 'Wie was medemens voor die gewonde man?' Wie je als je medemens ziet heeft te maken met vanuit welke positie je kijkt.

Het is alsof Jezus de wetsleraar van buiten naar binnen heeft geleid. Die man stond naar Jezus te kijken, zoals je van buiten naar een kerkraam kijkt. Hij zag niets bijzonders in hem. Hij keek afstandelijk naar Jezus.

Zoals hij waarschijnlijk naar alle mensen keek. Want wat is dat nou voor een vraag: 'Wie is mijn medemens?' Hoe afstandelijk wil je het hebben? Jezus leidt hem als het ware van buiten naar binnen. Hij nodigt hem uit om van binnenuit naar medemens te kijken. Vanuit zijn hart. Want dan zie je mensen in het licht van de liefde. En dan blijf je niet afstandelijk, dan word je geraakt door wat je ziet. Zoals de Samaritaan werd geraakt door die gewonde man. 'Doe voortaan net als die Samaritaan', zegt Jezus. Want dan lééf je het eeuwige leven.

'Doe jij dan voortaan net zo' – dat wordt ook tegen óns gezegd. Wij moeten onszelf niet over het hoofd zien in deze gelijkenis. Want Jezus nodigt ook óns uit om een andere positie in te nemen. Om ánders naar hem te kijken. Niet afstandelijk, als een buitenstaander, maar van binnenuit.

Misschien was het je nog niet zo opgevallen, maar Jezus lijkt zélf op die barmhartige Samaritaan. Hij heeft het in zijn leven 'net zo' gedaan. Hij was bewogen met mensen in nood. Maar Jezus lijkt óók op het slachtoffer. Ze hebben ook hém overvallen, geslagen en vermoord. Ze hebben hem voor dood achter gelaten.

Als Jezus zegt 'doe voortaan net zo', dan bedoelt hij: 'net zoals ik'. Zo staat hij vóór ons, als een voorbeeld. Hij is ónze medemens geworden: hij heeft ons lief als zichzelf. En hij ziet óns als medemens, in het licht van Gods liefde. Als wij zo doen als hij en leven uit zijn liefde, dan worden wij, net als hij, vensters op de hemel. Amen.